

Právo sociálního zabezpečení

Nemocenské pojištění
- dávky

Nemocenské pojištění – základní charakteristika

ČESKÁ SPRÁVA
SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Nemocenské pojištění – základní charakteristika

- Qui bono?
 - Krátkodobá sociální událost
 - Ekonomicky aktivní osoby
 - Pojistný systém
 - Náhrada výpadku příjmů

Nemocenské pojištění – pokryté sociální události

- Zdravotní stav
 - nemoc
 - karanténa
 - důsledek úrazu

- Rodičovství
 - těhotenství
 - mateřství
 - otcovství

System davek z nemocenskeho pojisteni

- nemocenska
- penezita pomoc v mateřstvi
- davka otcovske poporodni pece
- osetrovne
- dlouhodobé osetrovne
- vyrovnavaci prispevek v tehotenstvi a mateřstvi

Dávky nemocenského pojištění

- pokračování

- nemocenské
 - náleží všem pojištěncům při splnění podmínek
- peněžitá pomoc v mateřství
 - náleží všem pojištěncům při splnění stanovených podmínek
- ošetřovné
 - jen zaměstnancům s vyloučením některých skupin zaměstnanců - § 39 odst. 5
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství
 - náleží jen zaměstnankyním s vyloučením některých skupin - § 42 odst. 4
- Otcovská (38a)

Dávky nemocenského pojištění

- pokračování

- nárok na dávku a nárok na výplatu dávky
- obecné podmínky vzniku nároku
 - podmínky pro vznik byly splněny v době pojištění nebo v době přerušení pojištění
 - pro nemocenské a peněžitou pomoc v mateřství též v ochranné lhůtě
 - nevykonává práci v pojištěné činnosti (nevykonává práci osobně)
 - nenáleží mu nadále započítatelný příjem
 - není ve vazbě
 - nevykonává trest odnětí svobody
- zvláštní podmínky pro jednotlivé dávky

Dávky nemocenského pojištění

- dávka se poskytuje za kalendářní dny
- dávka se poskytuje po dobu tzv. podpůrčí doby, která je stanovena pro každou dávku samostatně
- dávka se vypočítává z tzv. denního vyměřovacího základu
 - u zaměstnance se vychází z vyměřovacích základů pro DP (12 kal. měsíců děleno počtem kalendářních dnů v tomto období)
 - u OSVČ vyměřovací základ z něhož bylo placeno pojistné (12 kal. měsíců děleno počtem kal. dnů v tomto období)
 - redukce zjištěného denního vyměřovacího základu - § 21
 - redukční hranice - § 22, sdělení č. 396/2008 Sb.

Nemocenské

- základní charakteristika: peněžitá, opakující se, obligatorní (za určitých podmínek fakultativní - § 27), nahrazující příjem
- dávkové schéma (souhrn podmínek stanovených pro vznik nároku na dávku)
 - obecné podmínky
 - dočasná pracovní neschopnost nebo karanténa
 - trvání DPN nebo karantény déle než 14 kalendářních dnů
 - ztráta příjmu
 - zvláštní podmínky pro OSVČ

Dočasná pracovní neschopnost

- základní sociální událost
- základní znaky: § 55
 - nezpůsobilost k výkonu zaměstnání, které založilo účast na NP, ze zdravotních důvodů
 - krátkodobost
 - nemoc, úraz, karanténa
 - uznána příslušným orgánem
 - způsobuje ztrátu příjmu
- co se nepovažuje za DPN - § 55 odst. 2
- právní domněnky a fikce DPN - § 57 odst. 1

Nemocenské – důvody

- nemoc, úraz, lůžková péče, lázeňsky rehabilitační péče z veř. zdrav. poj.
- přijetí do zdravotnického zařízení jako průvodce nezletilého přijatého na lůžkovou péči
- poškození či ztráta ortopedické kompenzační pomůcky
- porod u pojištěnky nemající nárok na peněžitou pomoc v mateřství

Nemocenské

- DPP začíná dnem uznání (ošetřující lékař)
 - zpětně až 3 dny (více jen se souhlasem OSSZ)
- nárok od 15. dne
- 60 % průměrného redukovaného výdělku
 - 100 % dobrovolný hasič
- redukční hranice – princip sociální solidarity

Nemocenské

- dávková formule (způsob výpočtu výše dávky)
 - redukovaný denní vyměřovací základ
 - procentní sazba
- nemocenské se poskytuje až od 15. dne DPN nebo karantény
- podpůrčí doba nejdéle 380 kalendářních dnů ode vzniku DPN (karantény)
 - starobní a invalidní důchod III. stupně – max. 70 dní

Nemocenské – redukční hranice

- nezapočítávání celého výdělku
- 1. redukční hranice v r. 2019 činí 1090 Kč,
 - zápočet 90%
- 2. redukční hranice v r. 2019 činí 1635 Kč,
 - zápočet 60 %
- 3. redukční hranice v r. 2019 činí 3270 Kč,
 - zápočet 30 %

Nemocenské

- dávková formule – pokračování
 - sazba nemocenského
 - 60 % redukovaného denního vym. základu od 15. dne do 30. kalendářního dne DPN
 - 66 % redukovaného denního vym. základu od 31. dne do 60. kalendářního dne DPN
 - 72 % redukovaného denního vym. základu od 61. dne DPN
 - 100 % redukovaného denního vym. základu po celou dobu trvání DPN (veřejný zájem - § 29 písm. d)
 - poskytuje se za kalendářní dny

Nemocenské

- vyloučení nároku na nemocenské - § 25
 - pojištěnec si úmyslně přivodil DPN
 - pojištěnci v době DPN nebo karantény vznikl nárok na starobní důchod a pojištěná činnost skončila přede dnem vzniku nároku na výplatu starobního důchodu
 - DPN nebo karanténa vznikla v době útěku z místa vazby nebo z místa výkonu trestu
- nižší výměra nemocenského § 31
 - DPN vznikla zaviněnou účastí ve rvačce
 - DPN vznikla jako bezprostřední následek opilosti nebo požití jiných omamných látek
 - DPN vznikla při spáchání úmyslného trestného činu nebo úmyslně zaviněného přestupku
 - výměra činí 50 % klasické výše

Překážka v práci na straně zaměstnance

- řeší se tak prvních 14 kalendářních dnů DPN (karantény)
- poskytuje se náhrada mzdy od zaměstnavatele
 - pouze za pracovní dny
 - od 4. pracovního dne dočasné pracovní neschopnosti
 - od 1. pracovního dne karantény
 - odvozuje se od průměrného výdělku
 - uplatňují se redukce podle zákona o nemocenském pojištění
 - redukovaný hodinový výdělek se upravuje koeficientem
- § 192 a násl. zákoníku práce

Překážka v práci na straně zaměstnance

- Pozor! Novelizace k 1. červenci 2019
 - Novelizace zákoníku práce
- Zrušení karenční doby

Ostatní dávky nemocenského pojištění

- ošetřovné
- peněžitá pomoc v mateřství
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství

Ošetřovné

- základní charakteristika:
 - peněžitá dávka
 - obligatorní dávka
 - opakující se dávka
 - nahrazuje příjem z výdělečné činnosti (závislá práce)
 - nenáleží OSVČ

Ošetřovné - pokračování

- dávkové schéma:
 - existence právního vztahu nemocenského pojištění (neposkytuje se z ochranné doby)
 - sociální událost
 - ztráta výdělku
 - společná domácnost s ošetřovanou osobou (neplatí u dítěte mladšího 10 let)
- vyloučení nároku na dávku - § 39 odst. 3

Ošetřovné - pokračování

- sociální událost
 - ošetřování nemocného dítěte mladšího 10 let
 - péče o dítě mladší 10 let
 - dětské výchovné zařízení bylo rozhodnutím uzavřeno
 - dítě nemůže být v péči takového zařízení pro nařízenou karanténu
 - osoba, která o dítě pečuje je DPN nebo má karanténu
 - ošetřování jiného nemocného člena rodiny za podmínky, že zdravotní stav takové ošetřování potřebuje

Ošetřovné - pokračování

- dávková formule
 - 60 % denního redukovaného vyměřovacího základu (stejný jako u nemocenského)
 - poskytuje se od prvního dne trvání
 - přísluší za kalendářní dny
- podpůrní doba
 - obecná – 9 kalendářních dnů
 - zvláštní – 16 kalendářních dnů za podmínky:
 - alespoň jedno dítě do skončení povinné školní docházky
 - osamělost
- v témže případě ošetřování náleží jen jednou a jen jednomu z rodičů, popřípadě se rodiče mohou vystřídat
- dávka nenáleží - § 39 odst. 5

Peněžité pomoc v mateřství

- základní charakteristika:
 - peněžité dávka
 - obligatorní dávka
 - opakující se dávka
 - nahrazuje příjem z výdělečné činnosti
 - náleží zaměstnancům i OSVČ (OSVČ má ale trochu jinak stanovené podmínky)

Peněžítá pomoc v mateřství

- dávkové schéma u zaměstnanců:
 - existence právního vztahu NP nebo ochranná lhůta (6 měsíců)
 - čekací doba alespoň 270 účasti na NP v posledních dvou letech před porodem (+ zvláštní čekací doba u OSVČ)
 - těhotenství skončilo porodem
 - ztráta příjmu (nemožnost konat práci osobně u OSVČ)
- okruh oprávněných osob - § 32 odst. 1

Peněžitá pomoc v mateřství - pokračování

- dávková formule
 - 70 % denního vyměřovacího základu – redukováného podle druhého vzorce
 - poskytuje se za kalendářní dny
 - poskytuje se od počátku 6 týdne (nejdříve 8 týdne) před datem porodu podle určení lékaře
- podpůrčí doba
 - základní – 28 týdnů
 - zvláštní – 37 týdnů (vícečetný porod)
 - minimální – 14 týdnů a nesmí skončit dříve než 6 týdnů po porodu
- zvláštní podpůrčí doba u osob, které převzaly dítě do péče (22 týdnů nebo 31 týdnů)

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství

- základní charakteristika:
 - peněžitá dávka
 - obligatorní dávka
 - opakující se dávka
 - poskytuje se vedle příjmu ze závislé činnosti
 - nepřísluší OSVČ

Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství – pokr.

- dávkové schéma:
 - existence právního vztahu nemocenského pojištění
 - převedení na jinou práci podle § 41 odst. 1 písm. c) ZP
 - pokles výdělku bez zavinění zaměstnankyně

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství – pokr.

- dávková formule:
 - rozdíl denního red. vyměřovacího základu ke dni převedení a započitatelným příjmem po převedení
 - poskytuje se za kalendářní dny, v nichž trvalo převedení
- podpůrčí doba
 - ode dne převedení do nástupu na mateřskou dovolenou
 - od nástupu z mateřské dovolené do konce devátého měsíce po porodu
- v praxi se příliš nevyskytuje (obvykle řešeno DPN)

Otcovská poporodní péče

- bezprostředně po porodu dítěte (zapojení do péče)
- podpůrní doba max. 7 dní
- nejdříve od narození, nejpozději do 6ti nedělí
- ve výši 70% denního vyměřovacího základu
- i pro OSVČ

Čerpání dávky vs. vznik nároku

- podmínky vzniku nároku

vypláčení dávky

- podání žádosti (uplatnění nároku)
 - <https://www.cssz.cz/cz/tiskopisy/nemocenske-pojisteni/nemocenske-pojisteni.htm>